

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO NENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRATIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 rânduri: prima-dacă
7 cr.; a doua-oră 6 cr.;
a treia-oră 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sânt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori neșfrancate nu
primesc.

DEOSEBIREA.

(R) Arderea Abrudului, a Zlatnei și Aiudului, eată ce pun Ungurii în socoteala lui Avram Iancu, pentru a-l prezenta drept un om crud, fără milă. Cei, cari cunosc bine istoria, știu însă chiar și între Unguri, că unde a fost Iancu, acolo jaful și omorul se pedepsea aspru. De aceea chiar istoricii maghiari au fost siliți să mărturisească și capitole întregi să scrie despre bunătatea de suflet și noblețea „regelui Moților”. Noi am dovedit, cu probe scose din scrisorile unor maghiari de frunte, că Iancu numai în luptă dreaptă, pe câmpul de luptă, a stins vieți maghiare. S'acolo însă, se știe, s'a mărginit indeosebi la rolul de a-și apăra Munții. Hatvani, Kemény și Vasváry doar ei au atacat pe oștenii lui Iancu și Ungurimea n'are să impute că Moții au luptat cu atâta istețime și curaj sub poruncile lui Iancu, încât cine a intrat între Munți, să bată pe Moți, acolo și-a pierdut viața. Istoricii maghiari ei însuși au scris doar cu atâta recunoștință despre duiosia ce-l cuprinsese pe Iancu când a văzut cadavrul lui Vasváry... Pentru-că lui Iancu nu-i plăcea vearsarea de sânge și ar fi voit ca libertatea să înfrățescă popoarele, ear nu

„Da, dar el a fost căpetenia oștirilor române cari au prădat, incendiat și omorât”, — obiecțiunea Maghiarilor. Mai ales cei cari nu cunosc îndeajuns amănuntele luptelor române dela 1848—49; și de aceștia sunt mai mulți.

Să admitem și raționamentul acesta.

Putem însă atunci întreba pe Unguri:

Oare voi ați fost mai buni, mai nobili? Trupele conduse de eroii pe care-i slăviți, n'au incendiat oare sate, n'au omorât cu grămada pe Români și Serbi?

Discutam odată cu un istorician maghiar chestia aceasta... „De, așa e în războiul civil: nu umblă nimeni cu apă sfințită, ci cu foc și sabie”, — mi-a răspuns.

Ear că Ungurii au fost încă și mai cruzi decât celelalte popoare și la un caz ca ei au început, socotim că nu mai trebuie dovedit.

Fiindcă tocmai acum presa maghiară face agomăt în jurul marelui nostru erou Avram Iancu, vroind să-l prezinte ca pe un tăciunar și unele dintre ziare, chiar cele cu trecere, au aprobat pe procurorul Lázár, care l'a numit „șef de bandiți”, ean' să vedem, cum au fost eroii sfinți ai Ungurilor?

Tocmai acum apar în „Budapesti Hir-lap” scrisorile lui Leiningen, unul dintre cei 13 martiri (executați la 6 Octombrie 1849 în Arad).

Intr'una din aceste scrisori (adresate soției sale), zice: „B'astem

asupra celor ce au provocat această vearsare de sânge!”

Și desigur, nu naționalitățile au provocat revoluția de la 1848—49, ci detronarea Kossuth a proclamat-o.

Despre Kossuth scrie că este „un foarte slab bărbat politic”.

Ungurii toți adorau însă pe acest „slab bărbat politic”, care i-a și dus la catastrofa de la Șiria (Világos).

Ear' despre spiritul ce domina în oștirea eroică a lui Kossuth ori mai bine: despre selbăticia și oroarea acestor eroi, eată ce mărturisește generalul conte Leiningen, care lupta împotriva Sârbilor (la O.-Becse):

„A mi részünkröl csak öten estek el, de sok volt a sebesült. Borsasztó volt azonban a küzdelem után a magyarok dühe, melyet küllönb a becsi rákok áruló magaviselete kiment. Több órán át megszünt az engedelmesség minden köteléke és iszonyatos öldöklést vittek véghez. Poldi 250—300-ra teszi a megöltek számát. Szörnyű és igaz irtó háboru. Esterházy közbenjárására most jelentékeny erősítést küldenek, de ujjászervezik a répfelkelést is, mely azonban, mi alig lesz meggátolható, nagy kegyetlenségeket fog elkövetni. Kikinda legnagyobb része a lángok martaléka lón, Mokrin is elégett. A szép bánáság már most pusztaság.”

Pe românește:

„Din partea noastră au căzut numai 5, dar au fost răniți mulți. Furia Ungurilor, după luptă, a fost însă, îngrozitoare, ceea ce de altfel se știe prin atitudinea trădătoare a Sârbilor. Vreme de mai multe oare a încetat orice disciplină și au comis o vearsare de sânge înspăimântătoare. Poldi zice că au fost uciși 250—300 Serbi. Ingrozitor. Asta-i adevărat războiul de exterminare. În urma intervenirii lui Esterházy, vom primi ajutoare însemnate, dar se va organiza și miliția populară, pe care însă cu greu vom putea-o aprinde să nu comită vearsări de sânge. Kikinda în mare parte este scrum și cenusă, Mocriul e și el incendiat. Frumosul Banat este o pustietate.”

Ear în altă parte, despre războiul din Ciocova (contra Românilor) eată ce scrie:

„Itt az'au olyan munka kezdődött, mely utálattal töltött el. Egy pár pillanat múlva több helyen is éggett a falu az emberek hozzáfogtak a rablások és más kihágások elkövetéséhez. Nagy bajjal sikerült a tüzvést megállítanunk.”

„A început apoi un lucru, care m'a umplut cu scârbă. În câteva minute satul ardea în mai multe părți, și oamenii s'au apucat de jaf și alte neorânduiri.”

Ear aceste se întâmplă în Octombrie 1848, la începutul luptelor con-

tra naționalităților și până ce Ungurii nu rupseseră încă toate legăturile cu Austria și Casa Domnitoare. Iși poate închipui ori și cine, care a fost spiritul între Unguri și ce au săvârșit „eroii” lor după ce Kossuth a proclamat detronarea.

Dar nu vrem să facem aici discuție istorică: Dacă ne va ajuta Dumnezeu, aduna-vom noi nu numai tot ce se referă la vitejia lui Iancu, la noblețea sa, mărturisita de cei mai îndrăciti dușmani ai sei, ci cu mărturiile ungurești vom dovedi, că „eroii” Maghiarilor înțelegeau nu să apere patria, ci să ducă un război de exterminare a naționalităților, cum mărturisește însuși generalul Leiningen, unul dintre cei 13 martiri sfinți înaintea obștei maghiare.

Vrem să accentuăm însă anume, că este aproape cu neputință a discuta cu cei din presa maghiară: ceea ce recunosc istoricii lor, în foile ei nu numai că nu înregistrează, ci propovăduiesc contrarul. Una e la ei, bărbatul de știință și altul este ziaristul care tratează chestii istorice. Adevărurile recunoscute de cei dintâi, nu-i leagă pe aceștia din urmă... Ba vându-și, cum chiar ziarul cel mai cu trecere „Budapesti Hir-lap” mai zilele trecute osândise pe Iancu, deși acum două ani, tot în coloanele numitului ziar, Iancu era prezentat într-o lumină favorabilă; același ziar aprobă apoi expectațiunile procurorului Lázár, deși, eată, acum tot „Budapesti Hir-lap” publică, chiar din peana „martirilor eroi și sfinți” amănunte din cari rezultă, că și sub acești „eroi și sfinți” oștirea, după ce odată lupta era sfârșită, incendia și în chip înspăimântător ucidea nevinovați!... Și să se ia în considerație, că generalii aceștia comandau peste armată regulată, ear' oștenii lui Iancu erau nenorociții iobagi, cari viața lor întregă suferiseră pe urma domnilor Maghiari.

Să înceteze dar' cu blasfemiile împotriva lui Iancu. Să înțeleagă odată, că revolta noastră în fața insultelor ce s'aruncă asupra memoriei lui Iancu este tocmai așa de legitimă, pe cât de legitimă li-s'ar păreri lor indignarea când Kossuth și ori-care din ceată de martiri ai lor ar fi numit cap de bandiți... Ei pretind anume că aceștia au luptat pentru constituție și patrie. Nicî părinții noștri nu și-au iubit însă mai puțin patria! Deosebirea e numai, că Kossuth făcuse pe Unguri să proclame detronarea, pe când Iancu apăra tronul. Kossuth și toți generalii sei, duceau o luptă de exterminare, pe când Iancu apăra Munții, din cari dacă stăpânirea ungureasă veacuri de-arându-l a tot dus aurul, după-cum îl duce și azi, nu însemnează că nu ne sunt locul cel mai scump și cel mai sfânt.

Cutezanța ovreiască. Până unde merge cutezanța ovreiască, se poate vedea din următorul fapt: contele Majláth György, episcopul catolic al Transilvaniei, acum în sărbători s'a dus să viziteze bolnavi în spitalul din Cluj. Așa prescrie sfânta evanghelie și așa a jurat să facă ori-ce servitor al altarului.

Purjez, medicul primar al unei clinici nu l'a lăsat să intre însă, zicând că n'au bolnavii aceia nici o trebuință de „mângâieri popestice” și a luat în bătaie de joc pe înaltul prelat.

„Alkotmány” (dela 5 Ianuarie), care scrie articol de fond despre această nemai provenită obrăznicie ovreiască, spune că deputații catolici vor face interpelare în Dietă.

Desigur, că el merită să fie gonit dela spitalul pe care creștinii îl întrețin, ear nu Ovreii insolenți.

Pentru Casa Națională Aradană.

Onorații domni din fruntea Asociațiunii dela Sibiu au inaugurat un bun obicei: să rescumpere felicitările de anul nou, dându-le pentru Casa Națională din Sibiu sumele de bani ce altfel s'ar cheltui cu mărci postale. adoptat obiceiul acesta. Zilnic sosesc sume de bani la Asociațiunea sibiană.

Dacă e nevoie d'o casă națională în Sibiu, ridicată drept templu culturii române, cu atât mai necesară este aici, la marginea României.

De aceea, încă din anul trecut rescumpărările s'au inaugurat și în Arad și giur.

Anul acesta este dl Dr. N. Oncu cel care și-a rescumpărat întâiu felicitările, dându-le pentru Casa Națională ce se va ridica în Arad suma de 20 coroane.

L'au urmat apoi dnii:

V. Mangra	10	coroane
Russu Șirianu	2	„
G. Moldovan	2	„
Tr. Vașian	2	„
I. Brânda	2	„
N. Ștef	2	„

Facem apel la toți amicii noștri din provincie să imiteze exemplul dat. Bani să-i trimiță dlui Sava Raicu, secretarul băncii „Victoria”.

Războiul buro-englez.

Cea mai nouă știre din câmpul de război vestește o nouă bătaie suferită de Englezi la Mafeking, care a fost atacat de Englezi încă în 26 Decembrie n. sub comanda colonelului Baden-Powell. Cu acest privilegiu încă au căzut mai mulți ofițeri și un mare număr de soldați din oastea engleză, ale cărei pierderi și de astădată sunt considerabile, ear' știrea în acest sens se confirmă și prin urmărirea telegramă oficioasă, trimisă la Londra de însuși colonelul Baden Powell cu datul Mafeking 26 Decembrie:

„Azi dimineață cu două companii din regimentul din Beciuana, cu un tren pantofrat și cu trei tunuri am atacat una din întăriturile cu șanturi ale Burilor. Atacul nostru s'a dat cu mare eroism, însă toată

cordarea noastră a fost fără succes. În interiorul localității n'am putut străbate. Astfel am fost silți să ne retragem, după ce dintre as nostri au căzut trei ofițeri și mai mulți răniți. Pierderea e mare".

„Times“ din Londra aduce amănunte despre bătăia suferită de Englezi la Mafeking. Intre altele zice: Atacul făcut de colonelul Baden Powell, care voia să ocupe tabăra Buri or de lângă Gametree, a fost de tot neorococ, fiindcă Buri în noaptea dimineața asaltului își întăriseră tabăra cu putere nouă. Se crede, că Buri prin tradare (?) au fost informați despre intenția lui Baden-Powell. În cursul nopții câțiva soldați englezi au ajuns la șanțurile Burilor, dar nu le au putut cuceri. Se afirmă apoi, că Buri au folosit gloanțe explosive și că au jefuit pe Englezii căzuți și răniți.

Cu data 6 Ianuarie n. ziarul „Journal“ din Paris scrie că Papa a însărcinat pe cardinalul Vaughan să recomande Angliei intervenția scaunului papal în cauza războiului din Africa. Se afirmă că Papa a încu-nostințat despre această intenție a sa și pe împăratul Germaniei.

Ziarul „Standard“ din Londra are știri de datul 4 Ianuarie, Durban: Vasul german „Bundesrath“ și acum se află sub pază engleză în port. Pe călătorii neurope-ni ai vasului i-au lăsat liberi pe term, însă cei europeni și acum sunt deținuți și stau sub pasă matrozilor englezi.

DIN ROMANIA

Un răspuns al Regelui Carol.

La urările adresate Sămbătă Majestății Sale Regelui de către cetățenii ieșeni, Suveranul a binevoit a răspunde prin următoarea telegramă:

D-lui P. Poni
fost ministru

Iași

„Am primit cu vie bucurie urările ce dv. împreună cu concetățenii dv., îmi arătați în cuvinte așa de calde și patriotice. Auzimesc din suferințele tuturor aceluia ce s'au grăbit a-mi exprima sentimentele lor credincioase. Rog pe A-tot-Puternicul ca să ocrotească și în noul veac, care se deschide în curând, pe scumpa Noastră Românie și să păstreze generațiunilor viitoare bogata moștenire dobândită prin o muncă neîntreruptă și o luptă energică“.

CAROL.

31 Dec. 10 ore 20 seara.
București Palat.

„Revista Orăștiei“.

Cu numărul de Crăciun „Revista Orăștiei“ a încetat să mai apară. Motivul îl arată în următoarele:

„Motivul pentru care facem sistarea acestei foi, e acela, că Reuniunea economică din Orăștie a hotărât să înființeze și ea o foaie în acest oraș, foaie economică, iar noi suntem de credință, că amândouă foile nu am putea să ne susținem bine, ei ne-am fi una spre greutate celeilalte, și așa fiind și noi de părere că foaia economică a „Reuniunii economice“ e întădăver de lipsă atât pentru cuvântul că azi noi Românii din Transilvania și Ungaria nu avem nici o foaie de acest fel, cât și pentru aceea, că avându și foaia sa, și Reuniunea își va pute mai bine sluși scopurile și promova interesele, — am hotărât noi ca deocamdată să încetăm apariția „Revistei“.

Cei grupați în giurul „Revistei Orăștiei“ vor continua deci să lucreze și d'aci încolo înspre binele poporului, și încă pe un teren unde desigur toți Românii se întâlnesc și pe care Românii ar trebui să-l cultivate mai mult, în toate părțile.

Noi nu vom uita, că pe vremuri de grea încercare pentru amicii nostri, „Revista Orăștiei“ a fost singurul organ unde ne-am putut apăra în contra acuzărilor odioase când cu campania detestabilă despre tradare, campanie despre care chiar „România Jună“, organ condus de dl A. C. Popovici, în numărul său dela 17/29 Decembrie scrisese: „Din fericire, toate aceste injurii sunt vorbe fără temei, vorbe smintite și cei-ce le în-trebuințează, cred mai puțin în ele.“

Crăciunul în Arad.

Liturgia mare. — Chirotesirea de protosineel a dlui V. Mangra. — Predica — La Curtea episcopescă Ziua onomastică a Episcopului.

E desigur un semn îmbucurător de viație la poporul nostru când vedem că marea catedrală abia mai începe pe credincioși. Crăciunul anul acesta a atras cu atât mai ales public mare la biserică, cu cât este primul Crăciun pe care l petrecem cu noul nostru episcop.

Liturgia a fost impunătoare, servind însuși P. S. Sa Episcopul Iosif Goldis, asistat de Prea Cuviosia Sa archimandritul Hamsa, protopopul Boșan, d-nii D. Popovici, Petran, Bodea și Vațian și ieromonahul V. Mangra, pe care P. S. Sa Episcopul l'a chirotesit de protosineel. Chirotesirea, una din cele mai frumoase ceremonii în biserica ortodoxă, a emoționat adânc pe toți și desigur a fost o dreaptă resplăță celui care atâția ani, de când e sfințit, a servit cu dragoste și credință bisericii noastre naționale.

Cu acest privilegiu P. S. Sa a ținut și o predică pe care nu ne îndoiim că publicându o, va fi considerată drept model de cum trebuie să fie o predică bisericească festivă. Prin ea episcopul Aradului dă dovadă nu numai că simte adânc învătăturile Mântuitorului nostru Iusus Christus, dar că și cunoaște bine întreaga bogăție de învățături pe care măreț se ridică sfânta biserică drept măritoare a resariturii.

După ce P. S. Sa Episcopul și noul protosineel au împărțit anafora, dl episcop a fost petrecut până la ușa catedralei cu obicinuita ceremonie. Afară staționa public numeros pentru a saluta pe înaltul prelat.

Inteligența aradană, în cap cu d-nii Ioan Beleş, deputat, N. Oncu, director de bancă, s'a dus apoi la curtea episcopului să prezinte omagii. D. Oncu a ținut o scurtă cuvântare, la care episcopul a răspuns cu multă iubire.

Toți cei prezenți s'au asociat apoi felicitării ce P. S. Sa episcopul a adus protosineelului V. Mangra, cărui i-a dorit viață lungă, să poată lucra tot cu vigoarea și credința probată.

P. S. Sa dl Episcop a dat în ziua de Crăciun și un prânz mare, la care au fost invitați și au participat membri ai inteligenței noastre din loc.

A doua zi de Crăciun a servit în Catedrală Prea Cuviosia Sa dl protosineel V. Mangra, asistat de protosineelul G. Bodea. Răspunsurile liturghiei le-a cântat corul elevilor dlui învățator N. Stef. Dl Tr. Vațian a ținut a predică potrivită însemnătății zilei. La sfârșit P. S. Sa Episcopul a împărțit anafora.

Întreaga inteligență locală, între cari notăm pe d-nii dr. N. Oncu, I. Beleş, dr. I. Suciu, S. Raicu, R. Ciorogar, dr. P. Pipos, dr. A. Demian, dr. G. Vuia, Ignație Pap, V. Mangra, Tr. Vațian, G. Bodea, V. Păpuga, Babescu, inginer Răsvan, I. Herbay,

Ang Hamsea, dr. Tămășdan, dr. Ispravnic Russu Șirianu, I. Petran, G. Telescu protopop gr. cat., dr. Stefan Pop, Fazekas, G. Parcar, dr. Iuliu Saciu, D. Popovici, I. Ștefanuț, G. Moldovan, N. Ștef, I. Moldovan, I. Sianu, Dumitrescu etc. precum și un număr foarte mare de maeștri, precum și tărani fruntași ai Aradului, s'au dus împreună la curte, să felicite pe episcopul care și ser-bează ziua o omastică.

P. S. Sa episcopul a primit întâi felicitările corpului profesoral, în numele cărora a vorbit P. S. Sa archimandritul Hamsea, directorul institutului teologic-pedagogic. Le-a răspuns cu multă amabilitate arătând rolul important ce joacă profesorul acestui institut în viața noastră culturală națională. Ii asigură de iubirea sa părintească și spriginul cel mai cald.

Membrii consistorului s'au prezentat sub conducerea dlui Ign. Pop, căror P. S. Sa de asemeni le-a răspuns cu părintească iubire.

D. G. Telescu, protopop însoțit de dl Dr. St. Pop și dl Fazekas, au felicitat pe P. S. Sa în numele bisericii surori gr. catolice.

P. S. Sa Episcopul a răspuns acceptuând legătura strună și naturală a sângelui ce este între credincioșii celor două biserici. A cultiva această frăție, este o plăcută datorie pentru P. S. Sa.

Dl Traian Vațian a felicitat pe P. S. Sa în numele obștei române ortodoxe din Arad. Vorbirea caldă, sinceră și convinsgătoare a tinerului preot a emoționat între auditoriul și a făcut pe însuși P. S. Sa episcopul ca în răspunsul ce l'a dat, să accentueze coarde duioase, arătând dragostea cu care a venit să lucreze într vechit sel prietini și făcând promisie solemnă că-și consacra anii ce-l va dăru încă Ceru întru o lucrare solidară cu fruntașii bisericeii, membrii ai Sinodului, păzind legea, iubind biserica și făcând ca să nu se înșale cei cari au legat bune speranțe de alegerea Sa ca episcop (lungi: „Trăiească“).

Toți au grăbit să sărute mâinile prelatului, care pentru fiecare dintre cei de față, a avut o vorbă bună.

Felicitări a primit apoi episcopul din toate părțile locuite de Români. De asemeni de la ministri, secretari de stat și mulți deputați dietali.

FOAIA „TRIBUNEI POPORULUI“

Istoricul internatului din Caransebeș.

Ideia de a se înființa în Caransebeș un seminar, în care să intre studenții de teologie și pedagogie, a fost pusă în circulație de fericitul episcop de ple memorie Ioan Popasu, care în anul din urmă ai arhiepiscopiei sale la toate ocaziunile mai solemne ținea să descopere, că dorința lui cea mai ferbinte este înființarea seminarului. Această idee respective dorință a lui n'a putut să se intrupeze parte pentru că averea diecesei pe atunci era nesuficientă pentru acoperirea eventualelor spese, parte și mai ales pentru că Popasu, așa, cum era el, voia ca să facă un institut în stil mare după un plan lucrat de un arhitect din Viena, având să coste cel puțin 80 000 fl.

Destul că ideea emisă de el a prins la toți oamenii de bine din diecesă și din an în an a fost discutată tot mai mult și mai cu insistență. Încă atunci, când sub meritosul nostru actual episcop Nicolae Popea s'a mutat institutul diecesan din așa numita rezidență vechie în localitățile de nou zidite, toți factorii din diecesă erau preocupați de seminar și cei mai mulți credeau că încă atunci se înființează.

Se vede însă, că starea financiară a diecesei n'a permis nici atunci realizarea dorinței, care în acest timp străbătuse în cercul foarte larg din întreaga diecesă.

La anul 1894 ffeertatul asesor I. Ionașu face în ședința VII. a sinodului eparchial propunerea, ca să se înființeze un internat pe lângă institutul teologic și pedagogic diecesan, propunere la care sub Nr. 92 al protoc. sinodal din 1894, în legătură și cu alte obiecte, se decide precum urmează:

„Constatându-se necesitatea înființării unui internat pentru elevii din institutul teologic și cel pedagogic diecesan etc.“

„Constatându-se lipsa de mijloace pentru înființarea acestor instituții:

„Sinodul eparchial însărcinează Consistorul diecesan a veni la Sinodul viitor cu un plan amănunțit pentru realizarea acestor îmbunătățiri la institutele noastre diecesane“.

La anul 1897 deputatul sinodal Il. Curescu face în ședința V.-a Sinodului eparchial (punctul 50 al prot.) următoarea propunere: „Sinodul eparchial prin decizia Nr. 92 din 1894 a constatat necesitatea înființării unui internat pentru elevii din institutul teologic și pedagogic diecesan, însărcinând Consistorul diecesan a veni la Sinodul viitor cu un plan amănunțit pentru realizarea lui.

Lipsa înființării unui internat este și acum adânc simțită. Foloasele, cari ar rezulta din ori-care punct de vedere pentru tinerimea noastră, sunt necalcabile; în deosebi creșterea și educațiunea morală și socială până acum în urma unei controle mai laxă, în parte negleșe“, s'ar

*) Nu înțelegem acum, dl Curescu face această aluziune și la directorul pedagogiei, intim amic al seu. — Coresp.

pute cultivă mai cu multă îngrijire și așa s'ar pute influența în mod sistematic și intenționat asupra simțimentelor și caracterului elevilor.

Drept aceea îmi iau voie a propune a se însărcina Venerabilul Consistor diecesan a elabora până la proximal Sinod eparchial un plan detaliat pentru înființarea unui internat pe seama elevilor de la institutul teologic și pedagogic și a să satisfacă astfel întru toate decisiul Sinodului eparchial susamintit; ear] până la prezentarea proiectului a se îngrijii după putință pentru adunarea mijloacelor materiale de lipsă pentru înființarea acestui internat

Mijloacele materiale după părerea modestă a mea, s'ar pute aduna:

a) prin colecte și daruri benevole ale credincioșilor din diecesă;

b) prin contribuirea comunităților noastre bisericești;

c) prin contribuirea bancelor române;

d) prin contribuirea din averea diecesană și altele“.

Urmarea nemijlocită a acestei propuneri a fost, că unii dintre deputații sinodali au renunțat la competențele lor în scopul de a se spori cu ele resursele trebuincioase la punerea ei în lucrare.

Consistorul diecesan în ședința din 4 Noembrie 1898 v. însărcinează o comisiune cu studiarea cauzei și elaborarea unui proiect privitor la acuirea mijloacelor necesare la executarea atinselor propuneri. În această comisiune au fost aleși de membrii cel mai valoroși și mai competenți bărbați din diecesă: archimandritul Filaret Musta, locotent-mareșalul campestru Teodor cav. de

Seracin, protop. Dr. G. Popovici, directorul de teol. Dr. Iuliu Olariu, adv. Titu Hățieg, asesorul consist. Ioan Ionașu și Traian Barzu, președintele comunității de avere Ilie Curescu, directorul de pedagogie Patriciu Drăgălina, maiorul în pensiuie Ioan Topal și comerciantul Alexandru Stancoviciu.

Această comisiune avea așadar problema să stabilească condițiile, în cari avea să se facă internatul pentru teologi și pedagogi pe intravilanul ce se cumpărase în acest scop cu 3500 fl. de la farmacistul I. F. Müller din Caransebeș. Ividu-se însă în acest timp, de o parte părerea că apa de pe acest intravilan este necorespunzătoare din punct de vedere igienic, car' de altă parte ocaziunea binevenită de a se cumpăra de la primarul Burdia în strada numită de vro câțiva ani Wekerle nu numai avu loc, ci și unele zidiri mai mult sau mai puțin potrivite scopului urmărit, continuarea lucrării comisiunii a devenit fără obiect.

Referențial Barzu, aparținând chestia financiară resortului său, a intrat mai mult pe cale privată în tratative cu primarul Burdia și la întreprinderea Prea S. Sale a dlui episcop diecesan Nicolae Popea, fixându se pretul de vânzare-cumpărare cu suma de 11 000 fl. v. a. contractul încheiat s'a aprobat de sinodul eparchial din 1899 sub Nr. 37 protoc. cu însărcinarea, ca cel puțin pentru teologi internatul să se pună în viață încă în toamna anului 1899.

În sensul acestei însărcinări Consistorul diecesan, după un șir de consfătuiri și

Cătră onorații preoți și învățători!

Sub titlul de mai sus „Biserica și Școala” dela 25 Dec. v. publică următoarele:

P. S. S. Dl. Episcop diecesan Iosif Goldiș a binevoit a-mi adresa următoarea scrisoare:

Părintelui Vasilie Mangra!

„Știind zăbul și activitatea, ce ai dezvoltat încă de pe la anii 1870 la redactarea revistelor „S eranța”, apoi „Lumina”, organul oficial al eparchiei Aradului; la întemeierea și redactarea revistei „Biserica și Școala”, acum organul oficial al eparchiei noastre; și poșezând Cuvioșia Ta experiența unei munci și activități de un pătrunzi de veac pe terenul bisericesc și școlar, — prin aceasta te poftim a re-ua cu începere dela 1 Ianuarie st. n. 1900 redactarea jurnalului „Biserica și Școala” etc. . . .

Arad, 18/30 Decembrie 1899.

Iosif Goldiș, m. p.
episcop.

Urmând invitației arhiepiscopului, am primit cu supunere sarcina de a lucra la redactarea „Bisericii și Școlii”, pentru că: „Mergeți de învățați toate neamurile” este cuvântul de ordin dat de către Mântuitorul apostolilor și tuturor succesorilor misiunii sale. „Poporul meu, zicea Domnul către fiul lui Israel, întrebați pe preoții mei despre legea mea”. (Agu II, 12).

Deja la 1877, când s'a întemeiat „Biserica și Școala”, am constatat necesitatea de un organ special pentru cultivarea și lățirea ideilor și a principiilor religioase și morale. „De aci, dela acest punct, ziceam în primul număr al „Bisericii și Școlii”, trebuie să pornim, dacă vream sincer, ca să formăm poporul, să-l inspirăm conștiința de sine, să-l cultivăm mintea, să-l nobilităm inima, și să-l asigurăm o poziție mai bună, un viitor mai fericit.

„Scopul și tendința noastră este: a deștepta simțul religios moral și respectul cuvenit bisericii și sfințelor ei așezăminte; a înainta bună-starea școlilor și învățământul popular.

Ne am angajat încă de pe atunci pentru următorul program de muncă:

Vom susține și apăra autonomia și vaza bisericească.

Vom susține constituțiunea eclesias-tică în spiritul bisericii universale a Ră-ritului și după praxa ei.

Ne vom sili a da cunoștințe și lămuriri speciale asupra doctrinei și disciplinei bisericești, precum și tratate din istoria bisericii și dreptul ei canonic.

Vom ține compt de toate evenimentele mai însemnate în biserica ortodoxă română, dincoace și dincolo de Carpați.

dezbateri, ai căror motori principali au fost arhiepiscopul Filaret Muta și generalul Teodor cav. de Seracin a hotărât în cele din urmă ca să se adopteze casele cumpărate întru internat pe seama studenților de teologie.

În scopul adoptării la 20 Septembrie st. v. a. c. a ales o comisiune constătoare din referentul Barzu și din magistrul forestier al comunității de avere Alexandru Bălan de Lișsa, expertul tehnic al Consistoriului nostru diecesan, care cu mult zel și cu multă pricepere s'a și achitat în scurt timp de greaua misiune ce i-s'a încredințat.

Încă pe la începutul lunii Octombrie a. c. prevăzându-se că însărcinarea sino-dală va lua ființă întocmai, în 8 Octombrie v. Consistorul diecesan alege în persoanele Excelenței Sale dl. general de Seracin, Dr. I. Olariu, Trian Barzu și Ioan Topal o comisiune în scopul procurării mobilierului trebuincios la menționatul internat.

Satisfăcând și această comisiune cu multă rîvnă și acurateță însărcinării primite, Prea Sfinția Sa dl. episcop diecesan s'abilește ca termen pentru deschiderea festivă a internatului ziua de 28 Noembrie st. v., ear' în 1 Decembrie a. c. st. v. se pșează studenții de teologie în internat.

Despre cele întemplate cu ocaziunea deschiderii, publicul cititor al preșutei noastre for „Tribuna Poporului” are deja cunoștință din darea de seamă ce i-s'a făcut la timpul său.

Caransebeș

C.

precum și de evenimentele mai însemnate în viața religioasă a altor biserici creștine. Pentru a ușura direcțoria predicatorială a preoților, vom publica predică și omilii bisericești.

Vom publica, în acest jurnal, articoli și scrieri de cuprins instructiv și de știință din ramul pedagogiei, al științelor naturale, igieniei și din sfera economiei naționale și rurale; scrieri asupra didacticei și privitoare la organizațiunea și administrarea școlilor.

O îngrijire deosebită vom ave pentru a strînge și a susține legătura și armonia între școală și biserică, apărând caracterul confesional al școlilor în spirit și formă.

Despre toate dispozițiunile consistoriale referitoare la administrațiunea și disciplina bisericească și școlilor vom da informațiuni și cunoștințe exacte.

Cunoscînd noi lipsurile și neajunsurile clerului și învățătorilor, una din principalele preocupări ale noastre va fi creșterea îmbunătățirea poziției materiale a preoților și învățătorilor.

Chemat la muncă din încrederea P. S. Sale episcopului diecesan Iosif Goldiș, vom continua lucrarea, începută cu 23 de ani în urmă, pe baza programului stabilit atunci, conform trebuințelor bisericești și școlii, ale clerului și corpului învățătoresc.

Dirigētorii preoției cerînd imperios niște cunoștințe mai întinse, mai varii și câte-odată foarte reclamă, comandă mai mult ca ori-care altă dirigētorie un studiu mai adânc și susținut nelăcesat. În ori-ce știință, dacă nu merge cine-va înainte, dă înapoi. Când nu câștigă cineva, pierde; și nu învață mereu, uită. „O, păstorii! zice Domnul prin profetul Ezechiel, au pascu-se păstorii pe sine? Au nu pe ei la pasc păstorii?”

Cătră voi mă adresez dar, onorați preoți și învățători, cari sunteți împreună lucrători în câmpul cel larg al culturii și educației poporului român, vouă vă cer sprigina și conlucrarea, la îmbunătățirea stării morale și intelectuale a poporului nostru, căci numai prin voi poate să dobîndească el mîntuirea, care a trimis Domnul poporului său!

Vasilie Mangra.

Din Beiuș.

Onorați Redacțione! Vă rog a da numei decât publicității răspunsul meu următor:

Convingîndu-mă, că „Tribuna” din Sibiu de un timp încoace publică cu multă predilecțiune unele corespondențe malițioase cu tendința de a slăbi reputațiunea instituțiilor noastre bisericești-școlare și culturale ortodoxe din Beiuș, și în special a internatului nostru diecesan deschis abia la începutul anului curent școlar: ca președintele comitetului parohial, precum și al senatului aceluși internat, sunt silit a-mi ridică vocea și a protesta contra acestor manevre infame și lipsite de ori-ce adevăr.

Fie zis spre liniștirea opiniunii publice, că internatul nostru diecesan, ca o instituțiune națională-bisericească și culturală din toate considerațiunile s'ă pe acel grad, ca și ori-care institut de aici, și poate că tocmai aceasta este cauza atacurilor îndreptate contra acestui internat, care așa se vede, că este o bîrnă în ochii aceluia cari se imbulziau a monopoliza cultura națională (?)

Și acum „Tribuna” în nr. 238, reproduce o corespondență din Beiuș, despre festivitatea, ce s'a aranjat în gimnaziu în memoria fericitului fondator Samuil Vulcan și această corespondență fără vre-un nex causal se ocupă și cu internatul nostru, și anume zice că în internatul nostru „au obvoit grave încurcări, cinci tineri au fost siliți a părăsi internatul și alții suat pe cale. Causa e terorizarea lui Diamandi”.

Știind, că această corespondență a eșit din capul unui băteandru necopt, — eu simplu trec la ordinea zilei peste aceste bărfăli copilărești, ca peste niște minciuni, cu aceea observare, că internatul nostru are senatul său, care de sigur este în stare a conduce internatul împreună cu rectorul aceluși internat, fără să ceară sfat de la corespondența „Tribunei” și fără să pertracteze în coloanele jurnalelor afacerile disciplinare ale unor tineri uitați de sine, precum și niște afaceri de tot private și interne ale internatului.

Ar fi timpul, ca să se pună capăt odată acestor exerciții de stil îndreptate con-

tra reputațiunii internatului nostru și contra noastră, ca în contra conducătorilor aceluia, pentru-că este aproape timpul când prin un răspuns obiectiv și destul de estins vom reduce corespondențele acelea la valoarea lor reală, din care va ști apoi și publicul românesc: cari sunt acele fapte, prin cari se compromise aici cauza națională și cari sunt factorii acelor fapte mărețe (?)

Deocamdată numai atîta
Beiuș, 3 Ianuarie n. 1900.

Dimătriu Negreanu,
președinte comitetului par.
și al senatului internatului.

EI INTRE EI.

Nu mai de invidiat nu e starea de lucruri, nici în sinul unora din partide politice maghiare. O luptă deschisă se petrece acum mai ales între cele două fracțiuni kossuthiste, între cei grupați în jurul lui „Magyarország” și între Eö vösiștișii dela „Egyetértés”, unde muncesc acum și cei doi, „luceferii” maghiari: Jancsò Benedek și Jeszenszky Sándor.

Mai zilele trecute faimosul voiajeur „diplomatic” Pázmándy Dénes îmblăția fără milă în „Magyarország” niște abuzuri, ce le știa petrecute în administrația comitatului său natal, și acum eată ce se scrie în „Egyetértés” (nrul de Sămbătă) despre în-sușit cuconul Pázmándy, care a candidat la Szentes în locul fostului deputat Sima Ferencz:

„Nu întreb — zice un oare-cine în numitul număr al lui „Egyetértés” — că luat-a oare Bartha Miklòs în apărare pe Pázmándy Dénes și că recomandat-a alegătorilor din Szentes. Nu întreb, fiind-că dacă a și făcut-o asta Bartha Miklòs, nu mă mir de loc. Însă tot asemenea să nu ne mire nimeni, dacă Kossuth Ferencz ru l'a recomandat pe Pázmándy, fiind că din actele, ce acum le dau publicității, se învederează, că Kossuth Ferencz nu poate să recomande la Szentes drept candidat independentist pe un individ, care a făcut neguștorie cu mandatul independentist, a scos la tîrg suflete independentiste într'un întreg comitat.

„Asupra actelor mele nu mai încape nici o îndoială. Casul e cum urmează:

„Comitatul Vas a fost una din cele mai puternice fortărețe ale partidului independentist în Ungaria, până-ce Pázmándy Dénes n'a început acolo tertipurile sale, săvîrșite în ascuns.

„Sunt acolo lângă o altă trei cercuri: Némel Ujvár, Körmend și St.-Gothard, cari fără îndoială numai deputați independenti și ar fi ales la 1892. Însă Pázmándy a pactat pe de o parte cu Rosenberg Gyula, de altă parte cu Szél Kálmán. Cu Rosenberg s'a înțeles astfel, ca în cercul Némel-Ujvár candidatul de atunci al partidului independentist, contele Zichy Herman să repășească și să cedeze local lui Rosenberg. În schimb pentru această Rosenberg s'a obligat să plătească lui Pázmándy suma de 3000 fl. — după însăși mărturisirea lui Pázmándy — după a altora însă 6000 fl ca un fel de „ajutor”.

„Din banii aceștia Pázmándy a plătit lui Zichy 1500 fl ca cheltuieli de alegere în Körmend. — În urma acestei manevrări a lui Pázmándy cercul independentist Némel-Ujvár în faptă a și ales deputat unanim pe guvernamentalul Rosenberg.

„Aci corespondențialul lui „Egyetértés” scrisă mai multe acte iscalite de Pázmándy și adresează unei persoane, cari acte confirmă deplin cele spuse despre „acțiunea” electorală a lui Pázmándy.

Tot prin asemenea pactare cu guvernamentalul — se zice în „Egyetértés” — independentistii din cercul St.-Gothard, „pășășiți de Pázmándy” — au ales unanim pe Szél Kálmán.

„După toate acestea — întrebă „Egyetértés”, — ce caută Pázmándy Dénes la Szentes, unde asemenea pacturi nu se pot face? La aceasta să răspundă Bartha Miklòs!”

„Magyarország” de Duminecă o și spune într-o mică notiță, că se va răspunde.

Munții-Apuseni.

Intîmpinările din „Tribuna Poporului” Nr. 241/899 ale Dilor: R. Patița și preot

M. Contes le relintimpin prin următoarele și numai pentru On. public.

Declar, că nici cheile s. bisericii n'au fost la mine, nici am oprit pe cineva a da odăjdile bisericești la înmormîntarea răposatei soră a Dnii R. Patița, pentru-că atunci n'a fost rîndul meu la s. biserică.

Răfăcitorii preot M. Contes trebuie să dovedească la forul nostru superior, că eu sau el grăiește adevărul în cele urmate față de dînsul.

Slabe dovezi aduc Ortodoxul și Moșul pe cei interesați în cauzele lor.

Voiu susține totdeauna: acuatorii mei rămân calomniatori până când nu dovedesc cu sentința dela forul cuvenit, că sum vinovați de cele ce mă acuză!

Câmpeni, 22 Dec. 1899.

Romul Furdul,
protopop.

NOUȚĂȚI

Arad, 8 Ianuarie 1899.

Milan între Unguri. De Joi încoace exregele Milan al Sêrbiei petrece ca oaspe al contelui Eugen Zichy la Szent Iván, unde va sta până în 10 Ianuarie n., petrecîndu-și timpul la vînat în societatea aristocratică maghiară din acele părți.

Răsboiu împotriva lui — Krupp. În întreagă Germania o goană strașnică s'a pornit împotriva vestitului fabricant de tunuri Krupp, atât în presă, cât și în adunări publice. Causa e, că fabricantul Krupp, după-cum s'a descoperit, a primit angajamentul să prepare și să trimită Angliei 45,000 gloanțe de tunuri. Iritațiunea contra lui crește din zi în zi și se cere cu multă stăruință, ca guvernul german să interzică transportarea de arme din Germania pe seama Englierei.

Vestitul lăutar Ghiuța, care prin cântecetele sale farmecătoare moștești a delectat erii la ameazi și pe oaspeții Prea Sfinției Sale Dnii episcop Iosif Goldiș, intrușiți la curte din incidentul onomastice Prea Sfinției Sale, — a plecat azi din Arad la Lipova, unde va da prilegiu și publicului lipovean să-și petreacă câteva momente vesele la farmecul nelăcesat al arcașului lui Ghiuța.

Un incendiu groaznic. Vineria trecută un incendiu teribil, escat dintr'o schintea sărită din cuptorul unei odăi pe covor, a prefăcut în cenușă castelul contelui Coloman Széchenyi din Sopron. Toată sfortrea pompierilor și a populațiunii de a-l localiza a fost zadarnică. Întregul castel împreună cu toate mobilele, cu tablourile și cu alte obiecte scumpe au căzut pradă flăcărilor. Paguba se urcă la vro patru milioane de coroane, căci numai arangeamentul dinlăuntru fusese asigurat la trei milioane coroane.

Sinucis cu dinamită. Tocmai în ziua de anul nou catolic, un anume Carol Lehoczky din comuna Király Lihota s'a sinucis cu dinamită. Și-a umplut adecă buzunările pantalonilor cu dinamită și i-a dat foc. Explosia a fost atât de puternică, încât a sgăduit casa întreagă și detunătura s'a auzit peste întreg satul. Corpul nenorocitului a fost despăcat într'o mulțime de bucăți.

ULTIME ȘTIRI

Slovacii osândiți. Pentru a se învedere că „era nouă” merge în-ă tot pe brazda bînfănă, tribunalul din Bestercezbánya a osândit aspru pe Slovaci cari întimplaseră festiv pe Pietor, redactorul ziarelui „Narodni Novine” când ieșise dela temniță.

Astfel dl Mateiu Dula a fost osândit la 3 luni temniță; d-soarele Vera Dula, Elena Svehla la câte 50 fl. amendă; d-soara Etel Czblek la 100 fl. amendă; ceilalți (21 bărbați) la temniță unii pe o lună și alții pe 14 zile.

Toți acușaiți au vorbit numai în limba maternă ear apărătorii li-a fost Dr. Stefanovici, cunoscutul avocat din Pojon care în mai multe rînduri a apărât la Cluj și Sghedin și pe Români și Sêrbi. S'a făcut apel contra sentinței.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 22 Noemvrie.

	Arad:	B. Pesta
Grâu Aprilie fl.	7.10—7.30 fl.	7.96—7.87
Octomvrie	"	8.02—8.03
Cucuruz Maiu	3.80—3.90	5—5.01
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu	"	5.65—6.60
nou	5.40—5.50	"
Secară Apr.	5.61—5.70	6.42—6.44
vechiu	"	6.10—6.35
Ovăș Apr.	4.40—4.50	5.6—5.8
Oct.	"	4.90—5.28

Cursul pieței din Arad.

Hărțile-moneta română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești	"	"	"
Imperiali (15 R. aur)	18.90	"	19.—
Ruble rusești 100 k	126.—	"	127.—
Galbeni	5.58	"	5.63
Napoleon-d'or	9.48	"	9.51
100 Marcs germane	58.50	"	58.95
Livre sterling	11.90	"	12.57

Spirit:

	21 Oct.
Spirit rafinat, cu toptanu	55.50
" " cu micu	56.50
" brut cu toptanu	54.50
" " cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari, greutate:		cr. p. kg
bătrâni 320—380 kg.	40—42	"
tineri 320—390	44—44.5	"
" 250—390	44—45	"
" până 250	45—46	"
mijlocie 240—260	47.5—48	"

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Secuia, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Cărți bune. În editura Librăriei Ciurcu din Brașov a apărut, în volum elegant „Insula Morților“, eminentă lucrare a lui R. Voss, traducere de dl Andreiu Bârseanu. Atât autorul, cât și traducătorul sunt, desigur, și între Români îndestul de cunoscuți, pentru-ca și fără elogiile presei, toți să se simtă îndemnați a și procura această carte. Ea e potrivită și pentru cadou de sărbători. Prețul 25 cr., ieftină!

Cum să fotografăm? Sub acest titlu a apărut și ni-s-a trimis o carte, ce cuprinde instrucțiuni practice pentru amatorii artei fotografice cu 81 ilustrațiuni, de Ioan Nițiu Pop. Cuprinsul cărții a fost publicat și în „Revista Ilustrată“ din anul 1899, de unde s'a tipărit și în broșură separată și se poate procura dela administrațiunea acestei foi pentru prețul de 1 coroană. Jumătate din venitul curat e destinat pe seama corului plugarilor din Șoimuș (com. Bistrița-Năsăud).

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasilie Goldis a lucrat o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.“ Editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemplar 35 cr. Materialul tratat se estinde pe 68 pagini, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religione și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Șesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizontul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.“ (Materialul clasei a IV a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Terile aparținătoare Ungariei. Europa în genere.“ La toate capitolele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan Tuduceșcu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuculescu, pretor, a apărut tocmai acum în tipografia „Tribunei Poporului“ în Arad o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbajiu la înțelesul poporului. Cuprinsul pe scurt al bogatului material al cărții este următorul:

ură. — II. Ape (mori ap pe i, plute). — III. Boalele și pă. — IV. Cause comunale. — vama. — VI. Finanțiar. — VIII. Judecătoria. — IX. Matriculele de stat. — X. Militare. — XI. Mine (Ocnărit). — XII. Moștenire. — XIII. Ordinea publică (Ajutor la nenorociri, Adăierea puștilor din altă țară, Apa de sodă, Ajutorarea săracilor, Adunări publice, Afa-cerea cu zăloage, Boalele epidemice, Birturi, Curățirea coșurilor (hornuri), Curățirea uli-țelor, Calea ferată Cetățenia de răz, Es-cortarea, Edificări, Instruarea în joc, Inven-țiuni (descoperiri) Legea de presă, Lucruri is-orice, O-pătarii, Plata medicului, Pașe (Te-guri), Poștă, Privilegi (Patente), Pra-contră focului, Societăți (bănci, case a-păstrare), Site de aramă, Sărențe, Sămēntē de bucate, Instanțieri, Școală secretă, Ți-neria cânilor, Trecerea în altă țară, Tipo-grafie, Vânzarea bureților, Vânzarea de puști și prav de pușcă, Veninuri. — XIV. Orfanale. — XV. Păduri. — XVI. Pescui XVII. Religione. — XVIII. coră — XIX. Sănătatea publică. — XX. Servitori. — XXI. Vênat.

Ori-ce daraveri, pe cari poporul le are aproape zilnic atât cu direc-toriile administrative, cât și cu jude-cătoriale din patrie, cărturarii din po-por le află în cartea aceasta toate la un loc, bine lămurite și spuse în limbă populară și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la autor în M.-Pécška, cât și la administrațiunea „Tribunei Poporului“.

„Drepturile, datorințele și respon-sabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărora societăți pe acții. Costă 1 fl. 50.

AVIS.

Am lipsă de un **candidat de avocat**

care posedă și limba română.

Deci cine dorește să se adreseze direct la Săn-mielăușul-mare (Nagy-Szt-miklós) Torontal.

Pe lângă condițiuni favorabile se poate face și o praxă bună.

Dr. Nestor Oprean,

399 2—3

advocat

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4/0 4 1/2 și 5/0 pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Instătat de impramat pe imobile și moșii 220 —64

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fă-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.